

การศึกษาการใช้สำนวนแสดงมุมมองในโครงสร้างเรื่องเล่า: กรณีศึกษางานเขียนเล่าเรื่องของชาวญี่ปุ่นและผู้เรียน ภาษาญี่ปุ่นชาวไทย

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการใช้สำนวนแสดงมุมมอง การรักษามุมมองและความสอดคล้องของ
ประธานของชาวญี่ปุ่นในโครงสร้างและความสัมพันธ์ต่าง ๆ ของเรื่องเล่า 2) เปรียบเทียบการใช้สำนวนแสดงมุมมอง
ของชาวญี่ปุ่นและผู้เรียนชาวไทย โดยใช้ข้อมูลการเขียนเล่าเรื่องจากภาพของชาวญี่ปุ่นและผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น
ชาวไทย กลุ่มละ 50 คนจากคลังข้อมูล International Corpus of Japanese as a Second Language ผลการศึกษา
พบว่า ชาวญี่ปุ่นใช้สำนวนแสดงมุมมองในแต่ละโครงสร้างต่างกัน ในโครงสร้าง 承 ชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่ไม่ใช้สำนวน
แสดงมุมมอง แต่พบการใช้สำนวนแสดงการให้ได้รับประเภท ~てくゝ และมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนทั้งมุมมอง
และประธานไปยังตัวละครใหม่ ในขณะที่ในโครงสร้าง 転 ชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่ใช้สำนวนแสดงกรรมวาจก และ
มีแนวโน้มที่จะรักษาทั้งมุมมองและความสอดคล้องของประธานไว้ที่ตัวละครหลัก สำหรับผู้เรียนชาวไทย
มีแนวโน้มการใช้หรือไม่ใช้ประเภทของสำนวนแสดงมุมมองในแต่ละโครงสร้างเหมือนชาวญี่ปุ่น แต่ผู้เรียนชาวไทย
มีแนวโน้มที่จะใช้สำนวนแสดงมุมมองทั้งสำนวนแสดงการให้ได้รับและสำนวนแสดงกรรมวาจกน้อยกว่าชาวญี่ปุ่น
ผลการศึกษาที่ได้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสอนเขียนการเล่าเรื่อง เพื่อช่วยให้ผู้เรียนชาวไทยเพิ่มทักษะ
การเล่าเรื่องโดยใช้สำนวนแสดงมุมมองที่เป็นธรรมชาติมากขึ้นและสามารถสื่อสารเป็นภาษาญี่ปุ่นได้อย่างมี
ประสิทธิภาพมากขึ้น

คำ

สำคัญ

สำนวนแสดงมุมมอง, การรักษามุมมอง, ความสอดคล้องของการใช้ประธาน, โครงสร้างเรื่องเล่า

Viewpoint Expressions Used in Narrative Structure: A Case Study of Japanese Native Speakers and Thai Learners' Story Writing

Abstract

The purpose of this study is 1) to investigate the use of viewpoint expressions as well as viewpoint maintenance and subject coherence in the structure of story writing and in the relation between sentences; and 2) to compare the use of expressions between Japanese native speakers (JJJ) and Thai learners (TTH). Regarding the analysis, the data from JJJ and TTH in a story writing task were collected from the International Corpus of Japanese as a Second Language. The result of the observation of the JJJ's data reveals that in *shou*, JJJ tend to shift the subject of the sentence from the main character to a new one without using any viewpoint expressions, and otherwise use the benefactive expression “-*tekureru*.” On the other hand, in *ten*, the JJJ narrate the story from the main character's viewpoint and maintain the main character as the subject of every sentence. As for TTH, the group tends to use the same types of viewpoint expressions in both structures as JJJ do, however with smaller numbers. Based on the observed use mentioned, it is expected that Japanese instructors might be able to design teaching methods for narrative writing education so that Thai learners could use viewpoint expressions more correctly and as a result, communicate more efficiently.

Key words

viewpoint expressions, viewpoint maintenance, subject coherence, narrative structure

1. บทนำ

เรื่องเล่ามีความหมายต่าง ๆ กันตามแต่ยุคสมัย บางคนกล่าวว่า เรื่องเล่าหมายถึง การที่ผู้เล่าหนึ่งคนหรือมากกว่านั้นเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงหรือจินตนาการขึ้นมาให้ผู้ฟัง/ผู้อ่านหนึ่งคนหรือมากกว่านั้น ในการศึกษาเรื่องเล่า มีผู้นิยมศึกษาในหลายประเด็น เช่น โครงสร้าง มุมมอง เป็นต้น โครงสร้างหมายถึงการจัดระเบียบและวางแผนโดยรวมของเรื่องเป็นกรอบหรือโครงที่รองรับองค์ประกอบแต่ละส่วนให้เข้ารูป เป็นงานเขียนที่น่าอ่าน ส่วนมุมมองคือ การเล่าเรื่องจากสายตาหรือทัศนะของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง (สรณัฐ ไตลังคะ, 2560, น.8, 51, 57)

ในงานวิจัยเกี่ยวกับเรื่องเล่าภาษาญี่ปุ่นที่ผ่านมาจำนวนมากได้ศึกษาเกี่ยวกับมุมมองในการเล่าเรื่องของชาวญี่ปุ่นและผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาติต่าง ๆ ผ่านการใช้สำนวนแสดงมุมมองต่าง ๆ เช่น สำนวนแสดงการให้ได้รับ (授受表現) สำนวนแสดงกรรมจาก (受動表現) ส่วนใหญ่พบว่า ชาวญี่ปุ่นนิยมเล่าเรื่องจากมุมมองของตัวเองหรือการใช้สำนวนแสดงมุมมองที่หลากหลายในขณะที่ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นจะเล่าจากมุมมองของตัวเองหรือตัวอื่นด้วย (渡辺, 2012; ラライソング, 2014; ダンタイ, 2020) เช่น

(01) 私の友人の田中という人が、鈴木という人にその人のカメラで木と一緒にの写真を撮ってもらいました【田中】。(略) 鈴木はおこっつてしまい、田中があやまってもゆるしてくれませんでした【田中】。(ชาวญี่ปุ่น)

(ラライソング, 2014, p.155)

(02) (略) 田中さんの友達は自分のカメラで田中さんの写真を撮ってあげました¹【鈴木】。(略) そして田中さんは友だちに写真を撮ってあげました【田中】。(ผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทย)

(ラライソング, 2014, p.156)

จากตัวอย่างข้างต้นจะพบว่า ชาวญี่ปุ่นเล่าเรื่องจากมุมมองของตัวเองหรือตัวอื่นคือ 田中 ซึ่ง ราไลโซง (2014) ได้กำหนดให้เป็นเพื่อนของผู้เล่าเรื่องตลอดทั้งเรื่อง โดยใช้คำกริยา もらう และ くれる ในการรักษามุมมองตามตัวอย่าง

(01) ในขณะที่ผู้เรียนชาวไทยเล่าเรื่องจากทั้งมุมมองของ 田中 และ 鈴木 ซึ่งเป็นตัวละครเอง โดยใช้คำกริยา あげる ตามตัวอย่าง (02)

การเล่าเรื่องโดยเปลี่ยนมุมมองสลับไปมาของผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นอาจไม่ถือเป็นข้อผิดพลาดไวยากรณ์ แต่หากผู้เรียนสามารถเล่าเรื่องโดยรักษามุมมองแบบชาวญี่ปุ่นได้ จะทำให้สื่อสารไปถึงผู้ฟังหรือผู้อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ในการศึกษาเรื่องมุมมอง หากศึกษาด้านโครงสร้างของเรื่องเล่าและความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์เพิ่มเติม กล่าวคือ ศึกษาว่าโครงสร้างแบบใดหรือความสัมพันธ์แบบใดที่มีการรักษามุมมอง และใช้สำนวนใดในการรักษาก็จะช่วยให้เข้าใจการใช้มุมมองในการเล่าเรื่องมากขึ้น และสามารถหาแนวทางเพื่อให้ผู้เรียนเล่าเรื่องโดยใช้มุมมองที่เป็นธรรมชาติได้

2. ทบทวนวรรณกรรม

2.1 งานวิจัยเกี่ยวกับการแบ่งประเภทของสำนวนแสดงมุมมอง

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีงานวิจัยที่ได้แบ่งประเภทของสำนวนแสดงมุมมองไว้อย่างหลากหลาย และมีการใช้คำศัพท์เฉพาะที่แสดงสำนวนเหล่านี้ต่างกัน

¹ ผู้เรียนเขียน 「あげる」 ผิดเป็น 「あげる」 ทั้งนี้ ราไลโซง (2014) ได้ใช้ข้อมูลที่มีข้อผิดพลาดเช่นนี้ในการวิเคราะห์ด้วย

森田 (1995) ได้อธิบายลักษณะเฉพาะของภาษาญี่ปุ่นเกี่ยวกับมุมมอง โดยยกตัวอย่างสำนวนต่าง ๆ เช่น การใช้อกรกรรมกริยาหรือสรรกรรมกริยา การใช้สำนวนแสดงกรรมวาจก สำนวนแสดงการิต (使役の表現) สำนวนแสดงการให้ได้รับ ทั้งนี้ 森田 เรียกสำนวนแสดงกรรมวาจกว่า 受身の表現 และเรียกสำนวนแสดงการให้ได้รับว่า 受給表現

เอทสึโกะ โทโมมัทสึ และคณะ (2559) หนังสือรวมหัวข้อไวยากรณ์สำหรับการสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่น JLPT N2 อธิบายเรื่องมุมมองในหัวข้อไวยากรณ์ระดับข้อความ โดยอธิบายคำว่า “การไม่เปลี่ยนมุมมอง” คือ การทำให้ข้อความมีเนื้อหาสอดคล้องเป็นหนึ่งเดียวกัน โดยปกติแล้วผู้เขียนจะต้องกล่าวถึงเหตุการณ์จากมุมมองเดียวเสมอ วิธีที่จะไม่เปลี่ยนมุมมองมีอยู่หลายวิธี มุมมอง=ตำแหน่งของเหตุการณ์ ในภาษาญี่ปุ่น มุมมองจากฝ่ายผู้พูดจะเป็นธรรมชาติ (น.214) จากนั้นได้แบ่งวิธีไม่เปลี่ยนมุมมองเป็น 4 หัวข้อย่อยคือ

- 1) วิธีไม่เปลี่ยนมุมมอง-1 การใช้คำกริยา · การเลือกใช้อกรกรรมกริยาหรือสรรกรรมกริยา
- 2) วิธีไม่เปลี่ยนมุมมอง-2 การเลือกใช้ ~てくる หรือ ~ていく
- 3) วิธีไม่เปลี่ยนมุมมอง-3 การเลือกใช้รูปถูกกระทำ รูปให้กระทำ หรือรูปถูกให้กระทำ
- 4) วิธีไม่เปลี่ยนมุมมอง-4 การเลือกใช้ ~てあげる · ~てもらう · ~てくれる

นอกจากนี้ในหนังสือเล่มนี้ยังยกตัวอย่างแนวข้อสอบที่มีความเกี่ยวข้องกับสำนวนแสดงมุมมองดังข้อ (03)

(03) このあいだ、大きな葬儀社の社長と話す機会があった。とてもやさしくあたたかみのある社長さんはおもしろい話を①。「最近うちの会社に就職したという若者が増えているんですよ。就職難ということもあるでしょうけれど、どうもそれだけではないようです。別の企業に合格したのに、どうしても葬儀社に、と希望して来る人もいます」(略)

- 1 聞いてくれた
- 2 聞いてもらった
- 3 聞かせてくれた
- 4 聞かせてもらった

(เอทสึโกะ โทโมมัทสึ และคณะ, 2559, น.232)

2.2 งานวิจัยที่ศึกษาเปรียบเทียบการใช้สำนวนแสดงมุมมองของชาวญี่ปุ่นและผู้เรียนภาษาญี่ปุ่น

การศึกษาเปรียบเทียบการใช้สำนวนแสดงมุมมองระหว่างชาวญี่ปุ่นและผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาติต่าง ๆ ในกรเล่าเรื่องส่วนใหญ่พบว่าชาวญี่ปุ่นนิยมเล่าเรื่องจากมุมมองของตัวละครหลักมากกว่าผู้เรียน อย่างไรก็ตามงานวิจัยที่ผ่านมามีการกำหนดขอบเขตของสำนวนที่ศึกษาและวิธีดำเนินการวิจัยต่างกันไป

渡辺 (2012) ศึกษาความสอดคล้องของการใช้ประธาน² และการใช้สำนวนแสดงการให้ได้รับ สำนวนแสดงกรรมวาจกโดยกำหนดให้กลุ่มตัวอย่างซึ่งประกอบด้วยชาวญี่ปุ่น ผู้เรียนชาวจีน เกาหลี มองโกล เมียนมาร์ ที่เคยเรียนเรื่องมุมมองมาแล้ว และผู้เรียนชาวจีน เกาหลี มาเลเซีย ที่ไม่เคยเรียนเรื่องมุมมองภาพยนตร์การ์ตูนประมาณ 5 นาทีแล้ว เขียนเล่าเรื่อง พบว่า ชาวญี่ปุ่นมีการเปลี่ยนประธานกรณีที่ใช้สำนวนขยายคำนามดังตัวอย่าง (04) และกรณีที่มีอนุประโยคบอกเหตุผลดังตัวอย่าง (05) นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้เรียนที่เรียนเรื่องมุมมองแล้วสามารถใช้ประธานให้สอดคล้องกันทั้งงานเขียนได้ แต่มีการใช้สำนวนแสดงกรรมวาจกมากเกินไป และทั้งผู้เรียนที่เรียนเรื่องมุมมองแล้วและผู้เรียนที่ยังไม่เคยเรียนสามารถใช้รูป ~てもらう · ~てくれる ในการอธิบายการให้และได้รับสิ่งของ แต่ไม่สามารถใช้เพื่ออธิบายบุญคุณได้

² ความสอดคล้องของการใช้ประธานคือการที่ผู้เล่าเรื่องใช้ประธานเป็นตัวละครตัวเดียวกันตลอดทั้งเรื่อง ในขณะที่การรักษามุมมองคือการที่ผู้เล่าเรื่องเล่าจากมุมมองตัวละครเดียว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

a ケンはマリを呼びました。でも、マリに起きてもらえませんでした。

b ケンはマリを呼びました。でも、マリは起きてくれませんでした。

c ケンはマリを呼びました。でも、マリは起きませんでした。(作例)

ตัวอย่าง a มีการใช้ประธานที่สอดคล้องกันและเล่าเรื่องจากมุมมองตัวละครเดียวคือ ケン มีการใช้สำนวนแสดงมุมมอง ~てもらう ตัวอย่าง b การใช้ประธานไม่สอดคล้องกันคือ ใช้ประธานเป็น ケン ในประโยคแรก และเปลี่ยนเป็น マリ ในประโยคหลัง แต่เล่าเรื่องจากมุมมองตัวละครเดียวคือ ケン โดยการใช้สำนวนแสดงมุมมอง ~てくれる และตัวอย่าง c การใช้ประธานไม่สอดคล้องกัน คือใช้ประธานเป็น ケン ในประโยคแรก และเปลี่ยนเป็น マリ ในประโยคหลัง และไม่มีการใช้สำนวนแสดงมุมมอง อนึ่ง 作例 หมายถึงประโยคที่ผู้วิจัยแต่งขึ้น

(04) 歩いていると、絵を描いているペンギンに出会いあいさつをした。

(渡辺, 2012, p.54)

(05) 配達員の若いペンギンが荷物を落としたので、主人公が警告すると、お礼にバイクに乗せてもらって、目的地の近くまで送ってもらいました。

(渡辺, 2012, p.54)

ラルアイソング (2014) ศึกษาการรักษามุมมอง การใช้สำนวนแสดงกรammaจก และการใช้สำนวนแสดงการให้ได้รับ โดยกำหนดให้ชาวญี่ปุ่นและผู้เรียนชาวไทยเขียนเล่าเรื่องจากภาพ 10 ช่อง พบว่า ชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่เขียนจากมุมมองของตัวละครหลักในขณะที่ผู้เรียนชาวไทยจะไม่รักษามุมมองเนื่องจากภาษาไทยเป็นภาษาที่บรรยายตามความจริง แต่ภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาที่บรรยายจากมุมมอง นอกจากนี้ชาวญี่ปุ่นยังไม่นิยมใช้สำนวนแสดงกรammaจกที่แสดงให้เกิดความเสียหายเพราะคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละคร แต่ผู้เรียนชาวไทยมีการใช้ในลักษณะดังกล่าว เนื่องจากภาษาไทยสามารถใช้เพื่อแสดงการถูกทำให้เกิดความเสียหายได้ อีกทั้งผู้เรียนยังใช้ ~てあげる ในหลายกรณีดังตัวอย่าง (02) เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากคำว่า “ให้” ในภาษาไทย

დანთაი (2020) ศึกษาความสอดคล้องของการใช้ประธานและการใช้สำนวนแสดงมุมมองต่าง ๆ ได้แก่ วาจก (ヴォイス) สำนวนแสดงการให้ได้รับ สำนวนแสดงการเคลื่อนที่ (移動表現) และสำนวนการแสดงอัตวิสัย (主観表現) โดยใช้ข้อมูล สโตรีเทอริง (Storytelling : ST) ของชาวญี่ปุ่นและผู้เรียนชาวอเมริกา จีน เกาหลี เวียดนาม จาก 多言語母語の日本語学習者横断コーパス (International Corpus of Japanese as a Second Language : I-JAS) พบว่า ชาวญี่ปุ่นมีอัตราการรักษาประธานมากกว่าผู้เรียนและมีแนวโน้มในการเปลี่ยนประธานเมื่อตัวละครหลักและตัวละครใหม่ไม่ได้มีปฏิสัมพันธ์กันโดยตรงดังตัวอย่าง (06) แต่หากมีปฏิสัมพันธ์กันโดยตรงจะมีการรักษาประธานดังตัวอย่าง (07) แต่ไม่พบแนวโน้มนี้ในผู้เรียนและไม่มีความแตกต่างระหว่างผู้เรียนที่มีภาษาแม่ต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่า ชาวญี่ปุ่นยังใช้สำนวนแสดงมุมมองและสำนวนแสดงอัตวิสัยหลากหลายกว่าผู้เรียน

(06) 【ケン】外からそと、マリを呼んでみましたが、【マリ】マリはぐっすりと眠って、いて、【マリ】起きてくれませんでした。(ชาวญี่ปุ่น)

(დანთაი, 2020, p.104)

(07) 【ケン】ケンは仕方なく、【ケン】梯子を持ってきて、【ケン】二階の開いている (あいている) 窓から入ろうとしました。ところがそこを、【ケン】警官に見つかってしまいました。(ชาวญี่ปุ่น)

(დანთაი, 2020, p.104)

2.3 งานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ของโครงสร้างและการใช้สำนวนแสดงมุมมอง

จากการสำรวจของผู้วิจัย พบว่างานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ของโครงสร้างและการใช้สำนวนแสดงมุมมองจำกัดอยู่เพียงการวิเคราะห์การเปลี่ยนฉากด้านสถานที่เพียงอย่างเดียว 中浜他 (2014) ศึกษาการวิเคราะห์เรื่องเล่าภาษาญี่ปุ่น โดยใช้สำนวนแสดงวาทก สำนวนแสดงการให้ได้รับ สำนวนแสดงการเคลื่อนที่ สำนวนแสดงอัตวิสัย สำนวนกึ่งแสดงความรู้สึก (準感情表現) และสำนวนแสดงความรู้สึก (感情表現)³ พบว่าชาวญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับเนื้อเรื่อง มีการพัฒนาเนื้อเรื่องแบบภาวิสัย (客観的描写) แต่เมื่อถึงฉากที่สำคัญจะใช้สำนวนแสดงอัตวิสัย (主観表現) สำนวนกึ่งแสดงความรู้สึก (準感情表現) และสำนวนแสดงความรู้สึก (感情表現) ทั้งนี้ 中浜他 มิได้แบ่งตามโครงสร้างทั้งหมดของการเล่าเรื่อง

จากการทบทวนวรรณกรรมทั้ง 3 หัวข้อ จะเห็นได้ว่าการศึกษาด้านสำนวนการใช้มุมมองมีความสำคัญ หากพิจารณาด้านไวยากรณ์อาจกล่าวได้ว่า “การไม่เปลี่ยนมุมมอง” เป็นหัวข้อไวยากรณ์ระดับข้อความที่ผู้ประสงค์ จะสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่นควรมีความรู้และเข้าใจ และหากพิจารณาในระดับการสื่อสาร หากผู้เรียนสามารถใช้สำนวนแสดงมุมมองได้เป็นธรรมชาติ จะทำให้ผู้เรียนเล่าเรื่องเพื่อสื่อสารกับชาวญี่ปุ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ที่ผ่านมามีการศึกษาทั้งเรื่องประเภทของสำนวนแสดงมุมมองและการใช้สำนวนแสดงมุมมองของทั้งชาวญี่ปุ่นและผู้เรียน แต่ยังคงขาดการวิเคราะห์การใช้สำนวนแสดงมุมมองผ่านการพัฒนาเนื้อเรื่องตามโครงสร้างของเรื่องเล่า และความสัมพันธ์ระหว่างเหตุการณ์ ซึ่งจะช่วยให้สามารถเข้าใจหลักการใช้สำนวนแสดงมุมมองมากขึ้นว่า โครงสร้างเรื่องแบบใด และความสัมพันธ์แบบใดควรถูกใช้สำนวนแสดงมุมมองประเภทใด ตลอดจนควรรักษามุมมองและความสอดคล้องของประธานหรือไม่ ดังนั้นงานวิจัยนี้จึงจะศึกษาเกี่ยวกับการใช้สำนวนแสดงมุมมองในโครงสร้างและความสัมพันธ์ต่าง ๆ ของเรื่องเล่าของชาวญี่ปุ่นและผู้เรียนชาวไทย

3. วัตถุประสงค์การวิจัย

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1) เพื่อศึกษาการใช้สำนวนแสดงมุมมอง การรักษามุมมองและความสอดคล้องของประธานของชาวญี่ปุ่นในโครงสร้างและความสัมพันธ์ต่างๆ ในเรื่องเล่า
- 2) เพื่อเปรียบเทียบการใช้สำนวนแสดงมุมมองของชาวญี่ปุ่นและผู้เรียนชาวไทย

4. วิธีการวิจัย

4.1 ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยนี้ได้นำข้อมูลการเขียนเล่าเรื่อง (ストーリーライティング2 : SW2) ของชาวญี่ปุ่น (JJJ) 50 คน และชาวไทย (TTH) 50 คน รวมเป็น 100 คน จาก 多言語母語の日本語学習者横断コーパス (International Corpus of Japanese as a Second Language : I-JAS) ซึ่งจัดทำโดย 国立国語研究所 มาใช้ในการวิเคราะห์

I-JAS คือคลังข้อมูลทางภาษาที่รวบรวมข้อมูลการใช้ภาษาญี่ปุ่นของชาวญี่ปุ่นและผู้เรียนชาติต่างๆ เช่น ชาวอินโดนีเซีย ชาวสเปน ชาวไทย ผ่านกิจกรรมทางภาษาที่หลากหลาย จำนวนข้อมูลการใช้ภาษาญี่ปุ่นของ JJJ และ TTH ที่ปรากฏในคลังข้อมูลดังกล่าวประกอบด้วยข้อมูลของ JJJ 50 คน และ TTH 50 คน 迫田他 (2016) ได้อธิบายคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างชาวญี่ปุ่นว่าเป็นผู้ที่ไม่ประสบผลการสอนภาษาญี่ปุ่น และอยู่ในระหว่างช่วงอายุ 20-50 ปี ด้านผู้เรียนชาติต่าง ๆ ได้มีการเผยแพร่คะแนนสอบภาษาญี่ปุ่น SPOT⁴ และข้อมูลอื่น ๆ เช่น สภาพแวดล้อมการเรียนของผู้เรียนแต่ละคนด้วย สำหรับระดับความรู้ภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนชาวไทยทั้ง 50 คน เมื่อใช้ผลของการสอบ SPOT เป็นเกณฑ์ สามารถแบ่งได้เป็นผู้เรียนขั้นต้น 6 คน ผู้เรียนขั้นกลาง 41 คน และผู้เรียนขั้นสูง 3 คน ทั้งนี้งานวิจัยนี้จะวิเคราะห์ข้อมูลของ JJJ และ TTH ทั้งหมดที่ปรากฏในคลังข้อมูล (JJJ 50 คน และ TTH 50 คน) ในภาพรวม กล่าวคือ ไม่แยกวิเคราะห์กลุ่มผู้เรียนตามภูมิภาคและระดับความรู้ภาษาญี่ปุ่น อย่างไรก็ตาม จากการที่มีผู้เรียนขั้นกลางจำนวนร้อยละ 82 อาจกล่าวได้ในระดับหนึ่งว่าการใช้สำนวนแสดงมุมมองของผู้เรียนที่ปรากฏในงานวิจัยนี้เป็นแนวโน้มของผู้เรียนขั้นกลาง อนึ่งในการแสดงตัวอย่างการใช้จะแสดง ID ของชาวญี่ปุ่นและผู้เรียนชาวไทยที่ปรากฏใน I-JAS

³ สำนวนแสดงการเคลื่อนที่ (移動表現) คือสำนวนที่แสดงการเคลื่อนที่ของคน สิ่งของ เรื่องราว เช่น 「行く・来る」「売る・買う」
สำนวนการแสดงอัตวิสัย (主観表現) คือสำนวนที่แสดงความคิดหรือการตัดสินใจ เช่น 「わかる」「思う」
สำนวนถึงแสดงความรู้สึก (主感情表現) คือคำกริยาที่ใช้แสดงความรู้สึก เช่น 「おどろく」「落胆する」
สำนวนแสดงความรู้สึก (感情表現) คือคำคุณศัพท์ที่ใช้แสดงความรู้สึก เช่น 「嬉しい」「悲しい」(中浜他, 2014)

กิจกรรมการใช้ภาษาญี่ปุ่นของชาวญี่ปุ่นและผู้เรียนใน I-JAS แบ่งออกเป็นกิจกรรมการพูดและเขียน กิจกรรมการพูด เช่น การพูดเล่าเรื่อง (ストーリーテリング) การสนทนา (対話) การแสดงบทบาทสมมติ (ロールプレイ) กิจกรรมการเขียน เช่น การเขียนเล่าเรื่อง (ストーリーライティング) การเขียนเรียงความแสดงความคิดเห็น (エッセイ) การเขียนอีเมล (メール) เป็นต้น งานวิจัยนี้เลือกใช้ภาษาเขียนในการศึกษาเรื่องสำนวนแสดงมุมมอง เนื่องจากการพูดจำเป็นต้องพูดแบบฉับพลัน อาจเกิดการหลีกเลี่ยงการใช้ภาษาที่ไม่คุ้นชินได้ แต่หากเป็นภาษาเขียนผู้เรียนอาจมีเวลาคิดทบทวนสิ่งที่เขียนและใช้ภาษาที่ตนเองคิดว่าเหมาะสมที่สุด

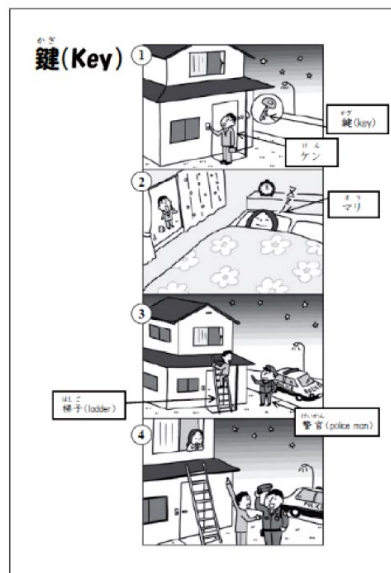
สำหรับ SW2⁵ เป็นกิจกรรมที่ให้กลุ่มตัวอย่างเขียนเล่าเรื่องตามภาพที่ 1 ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ภาพ ภายใน 10-15 นาที โดยพิมพ์ลงในคอมพิวเตอร์ ในการทำกิจกรรมนี้ มีการกำหนดประโยคเริ่มต้น 「ケンはずちの鍵を持っていませんでした。」 และให้เขียนเล่าเรื่องต่อจากประโยคนี้ ระหว่างทำกิจกรรมมีข้อกำหนดว่าห้ามใช้พจนานุกรม และห้ามสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต ในภาพจะเขียนชื่อตัวละครคือ ケン และ マリ และคำศัพท์ที่สูงกว่าการสอบวัดระดับ 2 แบบเก่าคือ 鍵, 梯子 และ 警官 พร้อมเขียนเสียงอ่านของคันจิและวงเล็บความหมายภาษาอังกฤษไว้ด้วย เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในภาพ ① ถึง ④ มีดังนี้

ภาพ ① ケン กลับมาถึงบ้านแล้วรู้สึกตัวว่าลืมกุญแจ

ภาพ ② ケン เรียก マリ แต่ マリ หลับอยู่

ภาพ ③ ケン ปีนบันไดแล้วตำรวจ (警官) ผ่านมาเห็น

ภาพ ④ マリ ตื่นมาช่วย ケン อธิบายเหตุการณ์ให้ตำรวจ (警官)

ภาพที่ 1 SW2 ของ I-JAS (迫田他, 2016, p.99)

⁴ Simple Performance-Oriental Test คือ การสอบวัดความรู้ภาษาญี่ปุ่นและการนำภาษาญี่ปุ่นไปใช้

⁵ การเก็บข้อมูลกิจกรรมเขียนเล่าเรื่อง (ストーリーライティング) ของคลังข้อมูล I-JAS จะเก็บหลังการเก็บข้อมูลภาษาพูด ซึ่งประกอบไปด้วยกิจกรรมการพูดเล่าเรื่อง (ストーリーテリング) ซึ่งให้เล่าเรื่องโดยการพูดจากภาพและข้อมูลการสนทนา (対話) ประมาณ 30 นาที การเขียนเล่าเรื่องเป็นการให้เขียนเล่าเรื่องจากภาพเดียวกับการพูดเล่าเรื่อง ซึ่งจะเก็บข้อมูลหลังการเล่าเรื่องแรกประมาณ 40-50 นาที ดันไต (2020) ก็ได้ใช้ข้อมูลการเล่าเรื่องจากภาพที่ 1 ในการวิเคราะห์สำนวนแสดงมุมมองเช่นกัน เนื่องจาก ดันไต ได้ศึกษานำร่องแล้วพบว่า มีการใช้สำนวนแสดงมุมมองในการเล่าเรื่องภาพดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ดันไตวิเคราะห์ข้อมูลการพูดเล่าเรื่อง (ストーリーテリング 2 : ST2) และไม่ได้วิเคราะห์ตัวอย่างผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทย

4.2 กรอบการวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากได้รวบรวมข้อมูล SW2 ทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยได้นับจำนวนการใช้สำนวนแสดงมุมมองแต่ละสำนวน และวิเคราะห์ลักษณะการใช้ การรักษามุมมองและความสอดคล้องของประธานของชาวญี่ปุ่นและผู้เรียนชาวไทย ในแต่ละโครงสร้างและความสัมพันธ์ต่างๆ ในเรื่องเล่า

โครงสร้างของเรื่องเล่าที่นำมาเป็นกรอบในการวิเคราะห์คือ 起承転結 ซึ่งเป็นวิธีการดำเนินเรื่องโดยแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน (四段階法) โครงสร้างแบบ 起承転結 แต่เดิมใช้ในการแต่งกลอน 奥秋 (1993) ได้อธิบายว่าโครงสร้างนี้ ประกอบไปด้วยการเปิดประเด็นที่ 起 และพัฒนาเนื้อเรื่องที่ 承 จากนั้นจะเปลี่ยนความคิดที่ 転 แล้วสรุปที่ 結⁶ นอกจากนี้ยังกล่าวว่า 転 ซึ่งเป็นโครงสร้างที่ 3 ของเรื่องเป็นเหตุการณ์ที่ทำให้เรื่องมีสีสัน

เมื่อพิจารณาภาพที่ 1 แล้วจะเห็นได้ว่า เหตุการณ์ที่ดำเนินในเนื้อเรื่องมีโครงสร้างตามลักษณะนี้ กล่าวคือ ภาพ ① เหตุการณ์ที่ ケン กลับมาถึงบ้านแล้วรู้สึกตัวว่าลืมนกุญแจ เป็นการเปิดประเด็นของเรื่องนี้ซึ่งตรงกับ คำนิยามของโครงสร้าง 起

ภาพ ② เหตุการณ์ที่ ケン เรียก マリ แต่ マリ กลับอยู่ เป็นการพัฒนาเนื้อเรื่องต่อจากเหตุการณ์ที่ ケน กลับมาถึงบ้านแล้วรู้สึกตัวว่าลืมนกุญแจ ซึ่งตรงกับคำนิยามของโครงสร้าง 承

ภาพ ③ เหตุการณ์ที่ ケน ปีนบันไดแล้วตำรวจ (警官) ผ่านมาเห็น เป็นการเปลี่ยนความคิด และเป็นเหตุการณ์ที่ทำให้เรื่องมีสีสัน ซึ่งตรงกับคำนิยามของโครงสร้าง 転

ภาพ ④ เหตุการณ์ที่ マリ ตื่นมาช่วย ケน อธิบายเหตุการณ์ให้ตำรวจ (警官) เป็นการสรุปเนื้อเรื่อง ซึ่งตรงกับ คำนิยามของโครงสร้าง 結

นอกจากการวิเคราะห์การใช้สำนวนแสดงมุมมองตามโครงสร้างแล้ว งานวิจัยนี้ยังวิเคราะห์ในด้านความสัมพันธ์ ระหว่างเหตุการณ์ในเรื่องเล่าด้วย กล่าวคือ นำเหตุการณ์ที่ตัวละครแต่ละตัวกระทำในเนื้อเรื่องมาพิจารณาว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างไรโดยอ้างอิงเกณฑ์ความสัมพันธ์แบบเชื่อมโยง (文の連接関係) จาก 市川 (1978)⁷ เมื่อพิจารณาเหตุการณ์ในขอบเขตในการวิจัยดังจะระบุต่อไปคือภาพ ② และภาพ ③ แล้ว พบความสัมพันธ์เชื่อมโยง 3 แบบ คือ

1) แบบขัดแย้ง (反対・単純な逆接) ซึ่งอยู่ในประเภทแย้งความ (逆接) ระหว่างเหตุการณ์ที่ ケน เรียก マリ แต่ マリ กลับในภาพ ②

2) แบบเป็นเหตุเป็นผล (順当) ระหว่างเหตุการณ์ที่ マリ กลับอยู่ในภาพ ② ケน จึงปีนบันไดในภาพ ③

3) แบบเหตุจูงใจ (きっかけ) ระหว่างเหตุการณ์ที่ ケน ปีนบันไดแล้วตำรวจ (警官) ผ่านมาเห็นในภาพ ③ ความสัมพันธ์แบบเป็นเหตุเป็นผล (順当) และแบบสาเหตุ (きっかけ) นี้อยู่ในประเภทตามความ (順接)

เมื่อนำเหตุการณ์ในภาพที่ 1 มาแบ่งการพัฒนาเนื้อเรื่องตามโครงสร้าง起承転結และความสัมพันธ์เชื่อมโยงของเหตุการณ์ที่ตัวละครทั้ง 3 ตัวคือ ケน, マリ และตำรวจ (警官) ได้กระทำแล้วจะสามารถสรุปโครงสร้างและความสัมพันธ์เชื่อมโยงได้ดังตารางที่ 1

⁶ 「起」で主題を投げかけ「承」で展開し「転」で思考を転じ「結」でまとめる (奥秋, 1993, p.175)

ตารางที่ 1 โครงสร้างและความสัมพันธ์เชื่อมโยงของเหตุการณ์ในภาพที่ 1

รูป	โครงสร้าง	ตัวละคร		
		ケン	マリ	警官
1	起	ลืมกุญแจ		
2	承	เรียก マリ	← 逆接 →	นอนหลับ
3	転	ปั่นบันได	← 順当 →	เรียก ケン
4	結	อธิบายเหตุการณ์	← きっかけ →	เข้าใจ

4.3 ขอบเขตการวิจัย

ด้านโครงสร้างเรื่องเล่า ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การเลือกภาพ (จากภาพ ① ถึงภาพ ④ ในภาพที่ 1) ที่จะนำมาวิเคราะห์คือ ต้องเป็นภาพที่มีตัวละคร 2 ตัวขึ้นไป ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เขียนเล่าเรื่องต้องเขียนบรรยายเหตุการณ์ที่กระทำโดยตัวละครเหล่านั้น เพื่อให้สามารถวิเคราะห์ได้ว่ามีการรักษามุมมองของตัวละครหลักและมีความสอดคล้องของการใช้ประธานหรือไม่

ในภาพ ① ซึ่งเป็นการเปิดประเด็นหรือ 起 มีตัวละครแค่ตัวเดียวคือ ケン ไม่สามารถเกิดการเปลี่ยนแปลงมุมมองได้ จึงไม่สามารถวิเคราะห์เรื่องการใช้มุมมองได้ในภาพนี้ อีกทั้งในการเก็บข้อมูลของคลังข้อมูล I-JAS มีประโยคเริ่มต้นคือ 「ケンはずちの鍵を持っていませんでした。」ให้จึงมีผู้ที่ไม่ได้เขียนเล่าเหตุการณ์ที่เกิดในภาพ ① และในภาพ ④ ซึ่งเป็นการสรุปหรือ 結 มีตัวละคร 3 ตัว คือ ケン, マリ และตำรวจ (警官) ซึ่งคาดการณ์ได้ว่ามีความซับซ้อนในการใช้มุมมองและการพิจารณาข้อมูลเบื้องต้น พบว่า ทั้งกลุ่ม JJJ และ TTH มีผู้ที่เล่าเหตุการณ์ในภาพ ④ ไม่ครบ เช่น ไม่เล่าว่า “マリ ช่วยอธิบายเหตุการณ์” หรือ “ตำรวจเข้าใจเหตุการณ์” เป็นต้น

งานวิจัยนี้จึงกำหนดขอบเขตการวิเคราะห์การใช้มุมมองใน 2 ภาพ คือ ภาพ ② และภาพ ③ เท่านั้น ภาพ ② เป็นการพัฒนาเนื้อเรื่องหรือ 承 และภาพ ③ เป็นการเปลี่ยนความคิดหรือ 転 ในแต่ละภาพมีตัวละคร 2 ตัว ทั้ง 2 ภาพมีตัวละครหลักคือ ケン ภาพ ② มีตัวละครใหม่คือ マリ และภาพ ③ มีตัวละครใหม่คือตำรวจ (警官)

สำหรับสำนวนแสดงมุมมองที่นำมาวิเคราะห์ จากการทบทวนวรรณกรรม พบว่า มีงานวิจัยที่แบ่งประเภทสำนวนแสดงมุมมองไว้หลากหลายและศึกษาในหลายประเด็นตามที่ได้กล่าวมาแล้ว อย่างไรก็ตามงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตวิเคราะห์เพียงการใช้สำนวนแสดงกรรมวาจก (受動表現) และสำนวนแสดงการให้ได้รับ (授受表現)

⁷ 市川 (1978) ให้คำจำกัดความของความสัมพันธ์เชื่อมโยง (文の連接関係) ว่าเป็นความสัมพันธ์เชิงตรรกะของประโยคกับประโยค (文と文との論理的関係) และได้แบ่งประเภทความสัมพันธ์เชื่อมโยงพื้นฐานเป็น 8 ประเภทใหญ่ แต่ละประเภทจะมีหัวข้อย่อยต่างกันไป จากนั้นได้ยกตัวอย่างสำนวนที่ใช้ในการเชื่อม (接続表現) ที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ในแต่ละประเภท ในที่มีข้อยกตัวอย่างนิยามของประเภทความสัมพันธ์เชื่อมโยงและสำนวนที่ใช้ในการเชื่อมที่ใช้แสดงความสัมพันธ์ประเภทนั้นที่พบในข้อมูลวิจัยนี้ ได้แก่ ความสัมพันธ์เชื่อมโยงแบบขัดแย้งซึ่งจัดอยู่ในประเภทแย้งความ และความสัมพันธ์เชื่อมโยงแบบเป็นเหตุเป็นผลและแบบเหตุจริงใจซึ่งจัดอยู่ในประเภทตามความ

順接型 前文の内容を条件とするその帰結を後文に述べる型。

【順当】= だから・ですから・それで・したがって・そこで・そのため・そういうわけで・それなら・とすると・してみれば・では

【きっかけ】= すると・と・そうしたら

逆接型 前文の内容に反する内容を後文に述べる型。

【反対・単純な逆接】= しかし・けれども・だが・でも・が・といっても・だとしても

(市川, 1978, pp.89-93)

เท่านั้น เนื่องจากได้พิจารณาสำนวนแสดงมุมมองตามหัวข้อไวยากรณ์ระดับข้อความของการสอบวัดระดับภาษาญี่ปุ่น JLPT N2 ที่ปรากฏในเอทลัสโกะ โทโมมัทสึ และคณะ (2559) แล้ว พบการใช้สำนวนแสดงมุมมองอื่น ๆ เช่น การใช้กรรม หรือกรรมกริยา สำนวนแสดงการเคลื่อนที่จำนวนน้อย และไม่พบความแตกต่างในการใช้ของชาวญี่ปุ่นและผู้เรียนชาวไทยทั้งในด้านจำนวนและลักษณะการใช้ ซึ่งอาจเป็นเพราะแนวคิดเรื่องกรรมกริยาหรือกรรมกริยา หรือสำนวนแสดงการเคลื่อนที่ของภาษาไทยและภาษาญี่ปุ่นไม่ต่างกันมากนัก อนึ่ง นอกจากการใช้สำนวนแสดงกรรมวาจก และสำนวนแสดงการให้ได้รับแล้ว ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ในด้านการรักษามุมมองและความสอดคล้องของประธานด้วย

5. ผลการวิจัย

จากการศึกษาการใช้สำนวนแสดงกรรมวาจกและสำนวนแสดงการให้ได้รับของชาวญี่ปุ่นและผู้เรียนภาษาญี่ปุ่นชาวไทยตามโครงสร้างเรื่องเล่าดังที่กล่าวมาแล้ว พบจำนวนและร้อยละการใช้สำนวนทั้ง 2 ในโครงสร้าง 承 และ 転 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวน (คน) และร้อยละการใช้สำนวนแสดงกรรมวาจก และสำนวนแสดงการให้ได้รับ

กลุ่มตัวอย่าง	承 ②		転 ③	
	受動表現	授受表現	受動表現	授受表現
JJ	0 (0.00%)	18 (36.00%)	32 (64.00%)	0 (0.00%)
TT	0 (0.00%)	4 (8.00%)	15 (30.00%)	0 (0.00%)

จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่า แม้จำนวนการใช้จะต่างกัน แต่ชาวญี่ปุ่นและผู้เรียนชาวไทยมีแนวโน้มการใช้ประเภทของสำนวนแสดงมุมมอง ในที่นี้คือสำนวนแสดงกรรมวาจกและสำนวนแสดงการให้ได้รับในแต่ละโครงสร้างเหมือนกัน กล่าวคือในโครงสร้าง 承 พบการใช้สำนวนแสดงการให้ได้รับแต่ไม่พบการใช้สำนวนแสดงกรรมวาจกในทั้ง 2 กลุ่ม และในโครงสร้าง 転 พบการใช้สำนวนแสดงกรรมวาจกแต่ไม่พบการใช้สำนวนแสดงการให้ได้รับในทั้ง 2 กลุ่ม นอกจากนี้ทั้ง 2 กลุ่ม ยังใช้สำนวนแสดงมุมมองในโครงสร้าง 転 มากกว่าโครงสร้าง 承 อย่างไรก็ตามชาวญี่ปุ่นมีแนวโน้มในการใช้สำนวนแสดงมุมมองทั้งสำนวนแสดงกรรมวาจกและสำนวนแสดงการให้ได้รับมากกว่าผู้เรียนชาวไทย

ต่อไปนี้จะแสดงตัวอย่างและวิเคราะห์การใช้สำนวนแสดงมุมมองของชาวญี่ปุ่นและผู้เรียนชาวไทย รวมถึงการรักษามุมมองและความสอดคล้องของการใช้ประธานในแต่ละโครงสร้างและระหว่างโครงสร้างตามลำดับเนื้อเรื่อง โดยจะแสดงตัวอย่างและวิเคราะห์การใช้สำนวนแสดงมุมมองในโครงสร้าง 承 และโครงสร้าง 転 ดังนั้นในการวิเคราะห์ระหว่างโครงสร้าง 承 และโครงสร้าง 転 จะวิเคราะห์เฉพาะด้านการรักษามุมมองและความสอดคล้องของการใช้ประธานเท่านั้น

5.1 โครงสร้าง 承

โครงสร้าง 承 ในภาพ ② เป็นการเล่าเรื่องเหตุการณ์ที่ ケン เรียก マリ แต่ マリ กลับอยู่ มีความสัมพันธ์เชื่อมโยง

แบบขัดแย้งภายในโครงสร้าง ชาวญี่ปุ่นและผู้เรียนชาวไทยมีการใช้สำนวนแสดงมุมมองในลักษณะเดียวกัน คือ ใช้สำนวนการให้ได้รับ แต่ไม่ใช้สำนวนแสดงกรรมวาจก อย่างไรก็ตามชาวญี่ปุ่นมีการใช้สำนวนการให้ได้รับมากกว่าผู้เรียนชาวไทยมากกว่า 4 เท่า

ชาวญี่ปุ่นมีการใช้สำนวนการให้ได้รับดังตัวอย่าง (08) ถึง (13)

- (08) (略) 下から開いている窓に向かって呼んでも起きてくれません。(略) (JJJ02)
- (09) 二階で寝ているマリを起こそうとしましたが、マリは起きてくれません。(略) (JJJ03)
- (10) (略) なんとかして開けてもらおうと、二階の部屋で寝ているであろう妻のマリに外から呼びかけてみましたが、起きる気配がありません。(略) (JJJ04)
- (11) (略) 家の中で寝ているマリに外から呼びかけますが、気付いてもらえません。(略) (JJJ55)
- (12) (略) そこで外から同居人のマリを呼んでドアを開けて貰おうとしましたが、深夜なのでマリは寝てしまって気付いてくれません。(略) (JJJ24)
- (13) (略) しかしマリはケンが鍵を持っていると思いこみ、ぐっすりと眠っていました。何度呼んでもマリは顔を出してくれないので、(略) (JJJ50)

ส่วนผู้เรียนชาวไทยมีการใช้สำนวนการให้ได้รับดังตัวอย่าง (14) และ (15)

- (14) 家に入れないので、マリに声を出かけようとしました。何回も呼んでも、マリは起きてくれませんでした。(略) (TTH42)
- (15) (略) それで、マリをおこして、ドアを開けてもらうために、大きい声をかけました。しかし、いくら声をかけても、マリさんが起きてもらいませんでした。(略) (TTH15)

จากตัวอย่างข้างต้น พบว่า การใช้สำนวนการให้ได้รับสามารถแบ่งย่อยได้อีก 3 ประเภท คือ 1) การใช้ ~てくれる ดังตัวอย่าง (08) และ (09) ของชาวญี่ปุ่น และตัวอย่าง (14) ของผู้เรียนชาวไทย 2) การใช้ ~てもらう ดังตัวอย่าง (10) และ (11) ของชาวญี่ปุ่น และตัวอย่าง (15) ของผู้เรียนชาวไทย และ 3) การใช้ ~てくれる ~てもらう ร่วมกัน ดังตัวอย่าง (12) และ (13) ของชาวญี่ปุ่น ทั้งนี้ไม่พบการใช้สำนวนร่วมกันในข้อมูลของผู้เรียนชาวไทย รายละเอียดเรื่องจำนวนการใช้ของแต่ละสำนวนของทั้ง 2 กลุ่มตัวอย่างระบุดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การใช้สำนวนการให้ได้รับแต่ละประเภท

กลุ่มตัวอย่าง	~てくれる	~てもら <u>う</u>	~てくれる ~てもら <u>う</u>	รวม
JJJ	11	4	3	18
TTH	3	1	0	4

เมื่อพิจารณาเรื่องการรักขามุมมอง จะพบว่าในโครงสร้าง 承 ชาวญี่ปุ่นมีแนวโน้มที่จะรักขามุมมองการเล่าเรื่องไว้ที่ตัวละครหลัก ซึ่งก็คือ ケン มากกว่าผู้เรียนชาวไทย สังเกตได้จากจำนวนการใช้สำนวนการให้ได้รับซึ่งชาวญี่ปุ่นใช้จำนวนมากกว่าผู้เรียนชาวไทย ถึงกระนั้นเมื่อพิจารณาอัตราส่วนที่ใช้สำนวนแสดงมุมมองในโครงสร้าง 承 อาจกล่าวได้ว่า ทั้ง 2 กลุ่มมีการใช้สำนวนแสดงมุมมองไม่มากนัก กล่าวคือชาวญี่ปุ่นใช้สำนวนการให้ได้รับเพียงร้อยละ 36 ของจำนวนข้อมูลทั้งหมด และผู้เรียนชาวไทยใช้เพียงร้อยละ 8

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาเรื่องความสอดคล้องของประธาน พบว่า แม่ชาวญี่ปุ่นจะรักษามุมมอง แต่ก็นิยมเปลี่ยนประธาน ดังตัวอย่าง (8) (9) (12) และ (13) แม้จะมีการใช้ ~てくれる เพื่อรักษามุมมองไว้ที่ ケン แต่ประธานของเหตุการณ์ “ไม่ตื่น” ในประโยคนี้คือ マリ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนประธานจากเหตุการณ์ “เรียก” ซึ่งก็คือ ケン แม้แต่ตัวอย่าง (10) ที่มีการใช้ ~てもら ุ เพื่อรักษาทั้งมุมมองและความสอดคล้องของประธานไว้ที่ ケน แต่ก็เป็นการใช้ร่วมกับสำนวนแสดงความคิด ~と และมีการเปลี่ยนประธานของเหตุการณ์ “ไม่ตื่น” ไปที่ マリ ในประโยคหลัง มีเพียงแต่ตัวอย่าง (11) เท่านั้นที่ใช้ ~てもら ุ เพื่อรักษาทั้งมุมมองและความสอดคล้องของประธานไว้ที่ ケน ตลอดทั้งประโยค

ในด้านการใช้ของผู้เรียนชาวไทย ตัวอย่าง (14) มีการใช้ ~てくれる เพื่อรักษามุมมองไว้ที่ ケน แต่ประธานของเหตุการณ์ “ไม่ตื่น” ในประโยคนี้คือ マリ เช่นเดียวกับตัวอย่าง (8) (9) (12) และ (13) ของชาวญี่ปุ่น สำหรับตัวอย่าง (15) ถึงแม้ว่าผู้เรียนจะใช้ ~てもら ุ แต่มีการใช้ が เพื่อชี้ประธานหลัง マリ มีความเป็นไปได้ว่าผู้เรียนต้องการให้ マリ เป็นประธาน แต่ใช้ ~てくれる และ ~てもら ุ สลับกัน

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดในด้านการรักษามุมมองและความสอดคล้องของประธานแล้ว พบว่าในโครงสร้างนี้ ทั้งชาวญี่ปุ่นและผู้เรียนชาวไทยส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะไม่รักษาทั้งมุมมองและความสอดคล้องของประธาน ดังตัวอย่างที่ (16) ถึง (21) ตัวอย่างที่ (16) ถึง (18) คือ ตัวอย่างของชาวญี่ปุ่นและตัวอย่างที่ (19) ถึง (21) คือ ตัวอย่างของผู้เรียนชาวไทย

(16) 中にいるマリを呼びましたが、寝ているようで気がつきません。(略) (JJJ01)

(17) (略) いくら声を出して中にいるはずのマリを呼んでも、音沙汰ありません。

どうやらマリは深い眠りに着いてしまったようです。(略) (JJJ05)

(18) (略) 大声でマリの名前を呼び、起こそうとするのですがやはり気がつきません。(略) (JJJ09)

(19) (略) 彼は何回も奥さんと呼びました。でも、マリーさんは聞こえないようでした。(略) (TTH01)

(20) ケンはマリに声をかようとしましたが、マリが寝ていたので全然気付かなかったんです。(略) (TTH04)

(21) (略) ケンが呼んでもまりは起きません。(略) (TTH09)

สำหรับการใช้สำนวนแสดงมุมมองอื่นในขอบเขตงานวิจัยนี้ในโครงสร้าง 承 ไม่พบการใช้สำนวนแสดงกรรมจากแม้ว่าภาษาญี่ปุ่นจะสามารถใช้กรรมจากกับการถูกกระทำทางอ้อม (迷惑の受身หรือ直接受身) ได้ดังตัวอย่าง (22) และ (23) เพื่อแสดงการได้รับความเดือดร้อนจากการกระทำของผู้อื่น แต่ในข้อมูลเรื่องเล่าที่ใช้ในงานวิจัยนี้ไม่พบการใช้รูปกรรมจากเช่นดังตัวอย่าง (24) แม้เหตุการณ์ที่ マリ “หลับ” จะทำให้ ケน เดีือดร้อนในทางอ้อมก็ตาม

(22) (電車で) 隣の人に椅子に座られてしまった。(森田, 1995, p.135)

(23) 赤ちゃんに泣かれて困り果てているお母さん。(森田, 1995, p.135)

(24) ケンが外で呼んでもマリに寝られました。(作例)

5.2 ระหว่างโครงสร้าง 承 และโครงสร้าง 転

ระหว่างโครงสร้าง 承 ในภาพ ② และโครงสร้าง 転 ในภาพ ③ เป็นการเปลี่ยนจากเหตุการณ์ที่ マリ หลับอยู่ไปสู่เหตุการณ์ ケน ปีนบันได มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงแบบเป็นเหตุเป็นผล ระหว่างโครงสร้างทั้ง 2 โครงสร้างนี้ ชาวญี่ปุ่นมีการเล่าเรื่องดังตัวอย่าง (25) ถึง (27) และชาวไทยมีการเล่าเรื่องดังตัวอย่าง (28) ถึง (30)

(25) 中にいるマリを呼びましたが、寝ているようで気がつきません。そこで二階の窓から家に入ろうと、梯子を使って登っていると、警官に呼び止められました。(略) (JJJ01)

- (26) (略) 下から開いている窓に向って呼んでも起きてくれません。仕方がないので、屋根に梯子をかけて窓まで登ろうとしたところ、パトカーがやってきて、泥棒と間違えられそうになりました (略) (JJJ02)
- (27) 二階で寝ているマリを起こそうとしましたが、マリは起きてくれません。二階の窓が開いていたため、ケンはそのから家に入ろうと思いました。そこで、置いてった梯子を上がっていたところ、警官に呼び止められてしまいました。(略) (JJJ03)
- (28) (略) 彼は何回も奥さん呼びました。でも、マリーさんは聞こえないようでした。ケンさんは梯子を使って、2階の窓に入るつもりでした。(略) (TTH01)
- (29) ケンはマリに声をかけようとしたのですが、マリが寝ていたので全然気付かなかったんです。それで、ケンは家に入られる方法を思いつきました。それは、梯子を使ってマリの部屋に入る方法です。警察官はそうしたケンを見て、泥棒と思いました。(略) (TTH04)
- (30) (略) ケンが呼んでもまりは起きません。それで、けんが梯子を使うことに決めます。梯子を登っているところ、警官が見えました。警官はけんがどろぼうだろうとおもいます。(略) (TTH05)
- จากตัวอย่างข้างต้น จะเห็นได้ว่าชาวญี่ปุ่นและผู้เรียนชาวไทยมีการเปลี่ยนประธานจากประธานใหม่ซึ่งก็คือ มาริกลับไปใช้ประธานตัวละครหลักซึ่งก็คือ เคน ในกรณีที่ในโครงสร้าง 承 มีการใช้สำนวนการให้ได้รับดังตัวอย่าง (26) และ (27) แสดงให้เห็นว่ามีการรักษามุมมองไว้ที่ เคน ตั้งแต่ภาพ ② ถึงภาพ ③ ในทางกลับกัน หากไม่มีการใช้สำนวนการให้ได้รับดังตัวอย่าง (25) และ (28) ถึง (30) แสดงว่ามีการเปลี่ยนมุมมองจาก เคน ไปยัง มาริ ในภาพที่ ② และเปลี่ยนกลับไป เคน อีกครั้งในภาพที่ ③

5.3 โครงสร้าง 転

โครงสร้าง 転 เป็นการเล่าเรื่องเหตุการณ์ เคน ปีนบันไดแล้วตำรวจ (警官) ผ่านมาเห็น มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงแบบเหตุจูงใจภายในโครงสร้าง ในโครงสร้างนี้ชาวญี่ปุ่นและผู้เรียนชาวไทยมีการใช้สำนวนแสดงมุมมองในลักษณะเดียวกัน คือ ใช้สำนวนแสดงกรรมจาก แต่ไม่ใช้สำนวนการให้ได้รับ อย่างไรก็ตามชาวญี่ปุ่นมีการใช้สำนวนแสดงกรรมจากมากกว่าผู้เรียนชาวไทย 2 เท่า

ชาวญี่ปุ่นมีการใช้สำนวนแสดงกรรมจากดังตัวอย่าง (31) ถึง (33)

- (31) (略) そこで二階の窓から家に入ろうと、梯子を使って登っていると、警官に呼び止められました。(略) (JJJ01)
- (32) (略) 仕方がないので、屋根に梯子をかけて窓まで登ろうとしたところ、パトカーがやってきて、泥棒と間違えられそうになりました。(略) (JJJ02)
- (33) (略) たまたま近くに二階まで登れそうな梯子があったので、ケンはそれを使って窓から中に入ろうとしました。しかし、タイミングの悪いことに、ケンはその様子を通りかかった警官に目撃されてしまいました(略) (JJJ05)
- ส่วนผู้เรียนชาวไทยมีการใช้สำนวนแสดงกรรมจากดังตัวอย่าง (34) ถึง (36)
- (34) (略) ケンさんは梯子を使って、2階の窓に入るつもりでした。その時、警官に見られて、泥坊として誤解されました。(TTH01)

(35) (略) だから、ケンがマリを呼ぶために、梯子を使おうとしました。二階にのぼろうとする瞬間に警官が通
ってきました。ケンが泥棒だ間違われました。(略) (TTH03)

(36) (略) ケンは仕方なくと思って、梯子でマリの部屋にのぼることにしました。そのとき、警官が見られてし
まいました。警官が「なにをやっているんだ」と聞かれました。(略) (TTH11)

เมื่อพิจารณาอัตราส่วนที่ใช้จำนวนแสดงมุมมองในโครงสร้าง 転 พบว่า ชาวญี่ปุ่นมีการใช้จำนวนแสดงมุมมอง
ในโครงสร้างนี้ถึงร้อยละ 64 จากการใช้จำนวนแสดงกรรมวาจก จะเห็นได้ว่า ชาวญี่ปุ่นได้รักษามุมมองในการ
เล่าเรื่องไว้ที่ตัวละครหลักคือ เคน และการใช้ประธานก็มีความสอดคล้องกันด้วย กล่าวคือ ประธานของเหตุการณ์
ทั้ง 2 เหตุการณ์ คือ “ปีนบันได” และเหตุการณ์ “ถูกเรียกให้หยุด” “ถูกเข้าใจผิด” “ถูกเห็น” คือ เคน อย่างไรก็ตาม
มีชาวญี่ปุ่นส่วนหนึ่ง เปลี่ยนประธานโดยไม่ใช้จำนวนแสดงมุมมองใดๆ ดังตัวอย่าง (37) ถึง (39)

(37) (略) 困り果てた Ken は、庭のはしごをつたって、マリを起こすことにしました。はしごに手をかけ、上り始
めたそのとき、偶然、パトロール中のパトカーが通りかかりました。(略) (JJJ08)

(38) (略) Ken は、しかたなく梯子をかけて 2 階から家に入ろうとしました。すると、パトロール中の警官が、Ken
のことを怪しんで呼びとめました。(略) (JJJ20)

(39) (略) Ken は仕方なく物置から梯子をもってきて屋根にかけました。マリの寝室の窓から入ろうとしました。
しかしそこに運悪く、巡回中のパトカーが発見し Ken に声をかけました。(略) (JJJ26)

ในทางตรงกันข้าม ถึงแม้ผู้เรียนชาวไทยจะมีการรักษามุมมองในการเล่าเรื่องและความสอดคล้องของการใช้
ประธานด้วยการใช้จำนวนแสดงกรรมวาจก แต่ผู้ที่เล่าเรื่องในลักษณะดังกล่าวมีเพียงร้อยละ 30 ผู้เรียนชาวไทย
มีแนวโน้มในการเปลี่ยนประธานของเหตุการณ์หลังโดยไม่ใช้จำนวนแสดงมุมมองใดๆ มากกว่าชาวญี่ปุ่น ดังตัวอย่าง
(40) ถึง (42)

(40) (略) それで、Ken は家に入られる方法を思いつきました。それは、梯子を使ってマリの部屋に入る方法です。
警察官はそうした Ken を見て、泥棒と思いました。(略) (TTH04)

(41) (略) ですから、Ken は梯子で二階に登ろうとして、警官は Ken を見て、泥棒だと思いました。
大きい声で呼びました。(略) (TTH18)

(42) (略) それで、Ken は梯子を使って、家の窓に入りました。しかし、ある警官は Ken が梯子を使って、家の窓
に入ろうのを見て、泥棒だと思いました。それで、Ken を呼んで、聞きました。(略) (TTH24)

สำหรับการใช้จำนวนแสดงมุมมองอื่นในขอบเขตงานวิจัยนี้ ในโครงสร้าง 転 ไม่พบการใช้จำนวนการให้ได้รับ
แม้ว่าภาษาญี่ปุ่นจะสามารถใช้จำนวนการให้ได้รับเพื่อแสดงการได้รับความเดือดร้อนจากการกระทำของผู้อื่นได้
ดังตัวอย่าง (43) และ (44) แต่ในข้อมูลเรื่องเล่าที่ใช้ในงานวิจัยนี้ไม่พบการใช้จำนวนการให้ได้รับเช่นดังตัวอย่าง (45)
และ (46) แม้เหตุการณ์ที่ 警官 “เรียก” จะทำให้ Ken เดือดร้อนก็ตาม

(43) 勝手に人の部屋に入ってもらっちゃ迷惑だ (森田, 1995, p.177)

(44) えらいことをしてくれたよ。これからの後始末が大変だ (森田, 1995, p.177)

(45) Ken が梯子を使って登っていると、警官に呼び止めてもらいました。(作例)

(46) Ken が梯子を使って登っていると、警官に呼び止めてくれました。(作例)

6. อภิปรายผล

เมื่อวิเคราะห์การใช้สำนวนแสดงมุมมอง การรักษามุมมองและความสอดคล้องของประธานของชาวญี่ปุ่น รวมทั้งความแตกต่างของการใช้สำนวนแสดงมุมมองของชาวญี่ปุ่นและผู้เรียนชาวไทยตามกรอบการวิเคราะห์คือ โครงสร้าง 起承転結 และความสัมพันธ์เชื่อมโยงแล้ว สามารถอภิปรายผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

6.1 การใช้สำนวนแสดงมุมมอง การรักษามุมมองและความสอดคล้องของประธานของชาวญี่ปุ่น

ชาวญี่ปุ่นมีการเลือกใช้สำนวนแสดงมุมมอง และมีการรักษามุมมองและความสอดคล้องของการใช้ประธาน ต่างกันตามโครงสร้างของเรื่องเล่าและความสัมพันธ์ต่าง ๆ ดังนี้

1) โครงสร้าง 承 ชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่ไม่นิยมใช้สำนวนแสดงมุมมองใดๆ แม้จะใช้ ก็ใช้เพียงสำนวนการให้ได้รับ ~てくゑる ซึ่งมีการเปลี่ยนประธานของประโยคหลังไปเป็นตัวละครใหม่ แสดงให้เห็นว่าในโครงสร้างนี้ ชาวญี่ปุ่น ไม่นิยมรักษามุมมอง รวมทั้งความสอดคล้องของการใช้ประธาน

สาเหตุที่ชาวญี่ปุ่นนิยมเล่าเรื่องในลักษณะนี้มี 2 ประการ ประการแรกคือในการแสดงความสัมพันธ์ เชื่อมโยงแบบขัดแย้ง หากเปลี่ยนประธานของประโยคหลังจะสามารถเน้นผู้กระทำ ส่งผลให้เกิดการเปรียบเทียบ ได้อย่างชัดเจนขึ้นว่าตัวละครแต่ละตัวได้กระทำเหตุการณ์ใด ในที่นี้คือ ケン กระทำเหตุการณ์ “เรียก $\rightarrow$” และ $\rightarrow$ กระทำเหตุการณ์ “หลับ” “ไม่ตื่น” ประการที่ 2 คือการกระทำของตัวละครใหม่ในโครงสร้าง 承 เป็นเหตุเป็นผล ที่จะนำไปสู่การเกิดเหตุการณ์ในโครงสร้างถัดไปซึ่งก็คือ 転 ในที่นี้คือ $\rightarrow$ กระทำเหตุการณ์ “หลับ” “ไม่ตื่น” ส่งผลให้ ケン ต้องป็นบันไดและตำรวจ (警官) ผ่านมาเห็น เหตุการณ์ที่ตำรวจผ่านมาเห็นเป็นการเปลี่ยนความคิด และเป็นเหตุการณ์สำคัญที่จะเพิ่มสีสันในเรื่อง การที่ $\rightarrow$ หลับจึงมีความสำคัญในฐานะเป็นต้นเหตุทำให้เกิดเหตุการณ์ สำคัญในเรื่อง ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนประธานไปที่ $\rightarrow$ ทั้งนี้ในการใช้สำนวน ~てくゑる แม้มีการเปลี่ยนประธาน ไปที่ตัวละครใหม่ ก็สามารถแสดงความเดือดร้อนของตัวละครหลักได้ เนื่องจากสำนวนการให้ได้รับสามารถ แสดงความเดือดร้อนได้ดังตัวอย่าง (43) ถึง (44) อย่างไรก็ตามในกรณีการเล่าเรื่องภาพที่ 1 ตัวละครหลักได้รับความเดือดร้อนจากการ “ไม่” กระทำเหตุการณ์บางอย่างของตัวละครใหม่ กล่าวคือ ケン ได้รับความเดือดร้อน จากการที่ $\rightarrow$ “ไม่ตื่น” จึงมีการผันกริยา ~てくゑる ให้เป็นรูปปฏิเสธ

การพบการเปลี่ยนประธานในกรณีที่บอกเหตุผลในข้อมูลงานวิจัยนี้สอดคล้องกับ 渡辺 (2012) ซึ่งรายงานผล ว่าชาวญี่ปุ่นมีการเปลี่ยนประธานในอนุประโยคบอกเหตุผล แต่ในงานวิจัยนี้พบการเปลี่ยนประธานในระดับที่สูงกว่า อนุประโยค คือระดับประโยค กล่าวคือหลังจากเปลี่ยนประธานเป็นตัวละครใหม่และเล่าเรื่องในภาพ ② จบแล้ว ชาวญี่ปุ่นจะจบประโยคและขึ้นประโยคใหม่เพื่อเล่าเรื่องในภาพ ③ โดยใช้สำนวนที่ใช้ในการเชื่อมความสัมพันธ์ เชื่อมโยงประเภทตามความ เช่น そこで ดังตัวอย่าง (25) และเปลี่ยนกลับไปใช้ประธานหลักดั้งเดิม ในการเขียน เล่าเรื่องจากภาพตามลำดับ เมื่อเขียนเล่าภาพใดภาพหนึ่งจบ ชาวญี่ปุ่นนิยมขึ้นประโยคใหม่เพื่อแสดงให้เห็นว่า เปลี่ยนไปเล่าภาพต่อไปแล้ว

นอกจากนี้การนิยมเปลี่ยนประธานในโครงสร้าง 承 เพื่อเป็นการเน้นผู้กระทำเหตุการณ์สำคัญในโครงสร้าง 転 สามารถอธิบายเกี่ยวกับการไม่พบสำนวนแสดงกรรมวาจกในโครงสร้าง 承 ได้ว่า การใช้สำนวนแสดงกรรมวาจก เป็นการรักษาความสอดคล้องประธาน เมื่อต้องการเปลี่ยนประธานเพื่อเน้นผู้กระทำเหตุการณ์จึงไม่ใช้สำนวนแสดง กรรมวาจกในโครงสร้างนี้

2) โครงสร้าง ㄱ ชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่นิยมใช้สำนวนแสดงกรรมวาจก และนิยมรักษามุมมองรวมถึงความสอดคล้องของการใช้ประธาน

สาเหตุที่ชาวญี่ปุ่นนิยมเล่าเรื่องในลักษณะนี้มี 2 ประการ ประการแรกคือโครงสร้าง ㄱ เป็นการเปลี่ยนความคิด และเป็นสีสันของเนื้อเรื่อง หากเล่าเรื่องในมุมมองของตัวละครหลักและใช้ประธานเป็นตัวละครหลักจะเห็นการเปลี่ยนแปลงจาก 承 มาถึง ㄱ ได้ชัดเจนกว่า ในที่นี้หากเล่าว่า ケン ปีนบันไดแล้วถูกตำรวจ (警官) เรียกจะเห็นความต่อเนื่องของเหตุการณ์ก่อนเกิดการเปลี่ยนแปลงตั้งแต่ ケン “ลืมนกุญแจ” “เรียก 呼び แต่ไม่ตื่น” จึงต้อง “ปีนบันได” แล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงที่เหตุการณ์ “ถูกตำรวจเรียก” จะชัดเจนกว่าการเปลี่ยนมุมมองและประธานของอนุประโยคหรือประโยคหลังไปที่ตำรวจ (警官) เพราะผู้อ่านจะเกิดความสงสัยถึงที่มาที่ไปของตำรวจ (警官) ในเหตุการณ์ก่อนหน้า ประการที่ 2 คือความสัมพันธ์เชื่อมโยงภายในโครงสร้าง ㄱ นี้เป็นแบบเหตุจูงใจหากเล่าว่า พอ ケン “ปีนบันได” ก็ “ถูกตำรวจเรียก” โดยใช้ประธานและมุมมองคือ ケン จะทำให้ผู้อ่านเข้าใจความสำคัญของ ケン ในฐานะของประธานของทั้งเหตุการณ์ต้นเหตุของเหตุจูงใจและผู้ที่ได้รับผลจากเหตุจูงใจนั้น และสามารถเห็นคล้อยตามว่า ケン รู้สึกประหลาดใจและได้รับความเดือดร้อนมากกว่าเล่าว่า พอ ケン “ปีนบันได” ตำรวจก็ “เรียก”

การที่พบการใช้สำนวนแสดงกรรมวาจกของคนญี่ปุ่นเป็นจำนวนมากไม่สอดคล้องกับ ラルアイソング (2014) ซึ่งรายงานผลว่าชาวญี่ปุ่นส่วนใหญ่ไม่นิยมใช้สำนวนแสดงกรรมวาจกที่แสดงให้เกิดความเสียหายเพราะคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวละคร แต่จากการที่พบการใช้สำนวนแสดงกรรมวาจกในข้อมูลที่ใช้ในงานวิจัยนี้ สามารถกล่าวได้ว่าเมื่อต้องการแสดงความเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนเกิดขึ้นกับตัวละครหลักเนื่องจากเหตุการณ์อื่นที่ตัวละครใหม่กระทำให้แทรกเข้ามา ซึ่งถือเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ถือว่าเป็นสีสันของการพัฒนาเนื้อเรื่องสามารถใช้สำนวนแสดงกรรมวาจกได้

นอกจากนี้การที่ไม่พบการใช้สำนวนการให้ได้รับในโครงสร้างนี้ เป็นเพราะว่าชาวญี่ปุ่นนิยมนิยามความสอดคล้องของประธาน อีกทั้งการกระทำของตัวละครใหม่ไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์ใดต่อตัวละครหลัก และการที่ตัวละครใหม่ “ไม่” กระทำเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งไม่ได้ทำให้ตัวละครหลักเดือดร้อนเช่นกันจึงไม่ใช้สำนวนแสดงการให้ได้รับแบบปฏิเสธ การใช้สำนวนแสดงกรรมวาจกเพื่อแสดงความเดือดร้อนจึงเหมาะสมกว่าเพราะสามารถรักษาความสอดคล้องของประธานได้

การที่ชาวญี่ปุ่นเปลี่ยนประเภทสำนวนแสดงมุมมองจากการใช้สำนวนแสดงการให้ได้รับในโครงสร้าง 承 เป็นสำนวนแสดงกรรมวาจกในโครงสร้าง ㄱ สอดคล้องกับ 中浜他 (2014) ในแง่ที่ว่าชาวญี่ปุ่นมีการเปลี่ยนแปลงสำนวนแสดงมุมมองเพื่อพัฒนาเนื้อเรื่อง อย่างไรก็ตาม 中浜他 วิเคราะห์เฉพาะการเปลี่ยนฉากด้านสถานที่ แต่งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของการใช้สำนวนตามโครงสร้างของเรื่องเล่า

6.2 ความแตกต่างของการใช้สำนวนแสดงมุมมองของชาวญี่ปุ่นและผู้เรียนชาวไทย

ในด้านจำนวนการใช้พบว่าชาวญี่ปุ่นมีแนวโน้มในการใช้สำนวนแสดงมุมมองมากกว่าผู้เรียนชาวไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยก่อนหน้า เช่น 渡辺 (2012) ラルアイソング (2014) ダンタイ (2020) สาเหตุที่ผู้เรียนชาวไทยใช้สำนวนแสดงมุมมองโดยรวมน้อยกว่าชาวญี่ปุ่นเป็นเพราะว่าภาษาไทยเป็นภาษาที่บรรยายตามความจริง แต่ภาษาญี่ปุ่นเป็นภาษาที่บรรยายจากมุมมอง ตามที่ ラルアイソング (2014) ได้วิเคราะห์ไว้

เมื่อวิเคราะห์สำนวนแสดงมุมมองแต่ละประเภททั้งด้านความหมายและโครงสร้างของสำนวน การที่ผู้เรียนชาวไทยใช้สำนวนการให้ได้รับน้อยกว่าชาวญี่ปุ่น อาจเป็นเพราะภาษาไทยไม่มีคำที่ความหมายตรงกับ ~てく

๗๖ อีกทั้งในการเรียนการสอนสำนวนการให้ได้รับในขั้นต้น ไม่มีการกล่าวถึงการใช้สำนวนดังกล่าวในความหมายที่แสดงความเดือดร้อน นอกจากนี้การเกิดข้อผิดพลาดระหว่างการใช้ ~てくゑる และ ~てもらう อาจเกิดจากความสับสนในความหมายและคำช่วยที่ใช้แสดงหน้าที่ของคำนามต่างๆ ของแต่ละสำนวน และการที่ผู้เรียนชาวไทยใช้สำนวนแสดงกรรมวาจกน้อยกว่าชาวญี่ปุ่น อาจเป็นเพราะภาษาญี่ปุ่นมีรูปที่คล้ายสำนวนแสดงกรรมวาจก เช่น สำนวนแสดงการิต ผู้เรียนอาจเกิดความสับสนในการผันกริยาของสำนวนต่าง ๆ จนเกิดการเลือกใช้

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาการใช้สำนวนแสดงมุมมองในแต่ละโครงสร้างแล้ว จะพบว่าแม้จำนวนจะต่างกัน ชาวญี่ปุ่นและผู้เรียนชาวไทยมีแนวโน้มการใช้หรือไม่ใช้ประเภทของสำนวนแสดงมุมมองเหมือนกัน ผู้วิจัยคาดว่าหากอธิบายแนวคิดเรื่องการพัฒนาเนื้อเรื่องตามโครงสร้างงานเขียน ผู้เรียนชาวไทยจะสามารถเข้าใจหลักการเลือกใช้ประเภทของสำนวนแสดงมุมมองได้อย่างไม่ยากนัก เนื่องจากทั้ง 2 กลุ่มมีการใช้หรือไม่ใช้ประเภทของสำนวนแสดงมุมมองในแต่ละโครงสร้างที่เหมือนกันอยู่แล้ว

จากการอภิปรายผลการวิจัยทั้ง 2 หัวข้อข้างต้นสามารถสรุปผลการวิจัยนี้ได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สรุปการใช้สำนวนแสดงมุมมองในแต่ละโครงสร้าง

รูป	โครง สร้าง	การใช้ของชาวญี่ปุ่น			ปัญหาของ ผู้เรียนชาวไทย
		การใช้สำนวนแสดง มุมมอง	การรักษามุมมอง	การรักษาความ สอดคล้องของประธาน	
②	承	-ส่วนมากไม่ใช้ -ส่วนหนึ่งใช้สำนวนแสดงการให้ได้รับประเภท ~てくゑる เพื่อแสดงความเดือดร้อน	-ส่วนน้อยรักษามุมมองอยู่ที่ตัวละครหลัก -หากมีการรักษามุมมองก็เป็นการใช้ ~てくゑる ที่มีการเปลี่ยนประธานเป็นตัวละครใหม่	-ส่วนน้อยรักษาความสอดคล้องของประธานเพราะความสัมพันธ์เชื่อมโยงในโครงสร้างเป็นแบบขัดแย้ง การเปลี่ยนประธานจะทำให้เกิดการเปรียบเทียบที่ชัดเจนขึ้น -มีการเปลี่ยนประธานตัวละครใหม่มีความสำคัญในฐานะเป็นต้นเหตุที่จะนำไปสู่ความเปลี่ยนแปลงในโครงสร้าง #๘ ซึ่งเป็นสีสันของเรื่อง	-ใช้สำนวนแสดงการให้ได้รับน้อยกว่าชาวญี่ปุ่น -ความสับสนระหว่างการให้ ~てくゑる และ ~てもらう
③	転	-ส่วนมากใช้สำนวนแสดงกรรมวาจก เพื่อแสดงความเดือดร้อนจากการกระทำของตัวละครใหม่	-ส่วนมากรักษามุมมองอยู่ที่ตัวละครหลักเพื่อแสดงให้เห็นถึงความต่อเนื่องตั้งแต่ก่อนการเปลี่ยนแปลงที่เป็นสีสันของเรื่อง	-ส่วนมากรักษาความสอดคล้องของประธานโดยใช้แนวคิดเดียวกับการรักษามุมมองเพื่อแสดงความชัดเจนของการเปลี่ยนแปลง -ใช้ประธานตัวเดียวกันเพื่อแสดงประธานของสาเหตุและผู้ได้รับผลกระทบจากเหตุจริงใจ	-ใช้สำนวนแสดงกรรมวาจกน้อยกว่าชาวญี่ปุ่น

7. ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย สามารถนำไปปรับใช้กับการสอนการเขียนเล่าเรื่องได้ดังนี้

1) อธิบายผู้เรียนเกี่ยวกับการพัฒนาเรื่องเล่าตามโครงสร้าง 起承転結 ความสัมพันธ์เชื่อมโยงของแต่ละเหตุการณ์ และบทบาทของตัวละครทั้งตัวละครหลัก และตัวละครใหม่ที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาเนื้อเรื่อง โดยอาจใช้ตัวอย่างเรื่องเล่าของชาวญี่ปุ่นที่เขียนไว้แล้วประกอบการอธิบาย

2) อธิบายผู้เรียนเกี่ยวกับสำนวนภาษาญี่ปุ่นที่ใช้ในการแสดงมุมมอง และหลักการใช้มุมมองในการเล่าเรื่องของชาวญี่ปุ่นตามโครงสร้าง 起承転結 และความสัมพันธ์เชื่อมโยง

3) ทบทวนผู้เรียนเกี่ยวกับหลักไวยากรณ์ของสำนวนการให้ได้รับและสำนวนแสดงกรรมวาจก โดยเน้นจุดที่อาจทำให้เกิดข้อผิดพลาดหรือการเลือกใช้ ทั้งความแตกต่างระหว่างภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทย การใช้คำช่วย และการผันรูปกริยา เป็นต้น

ผู้วิจัยหวังว่า หากนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ในการสอนเขียนการเล่าเรื่องแล้ว จะทำให้ผู้เรียนชาวไทยเขียนเล่าเรื่องโดยใช้สำนวนแสดงมุมมองที่เป็นธรรมชาติมากขึ้นและสามารถสื่อสารเป็นภาษาญี่ปุ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น อย่างไรก็ตาม งานวิจัยนี้กำหนดขอบเขตวิเคราะห์โครงสร้าง 承 และ 転 ในโครงสร้าง 起承転結 เท่านั้น ยังมีโครงสร้างงานเขียนอีกหลายโครงสร้าง และงานเขียนอีกหลายประเภท เช่น การเล่าข่าว เล่าเรื่องที่เกิดขึ้นจริงที่ควรนำมาวิเคราะห์การใช้สำนวนแสดงมุมมอง นอกจากนี้งานวิจัยนี้วิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียนชาวไทยโดยไม่ได้แบ่งระดับความรู้ภาษาญี่ปุ่นของผู้เรียนซึ่งอาจส่งผลต่อการใช้สำนวนต่างๆ ดังนั้นผู้วิจัยมุ่งหวังที่จะวิเคราะห์ประเด็นเหล่านี้ในการศึกษาครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง (References)

- สรณัฐ ไตลังคะ. (2560). *ศาสตร์และศิลป์แห่งการเล่าเรื่อง* (พิมพ์ครั้งที่ 3 ฉบับปรับปรุง). โครงการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เอทสึโกะ โทโมมัทสึ, ซาชิ ฟุกุชิมะ และคาโอริ นากามูระ. (2559). *新完全マスター文法 日本語能力試験 N2 [Go JLPT N2 ไวยากรณ์]* (เมธี ธรรมพิภพ, ผู้แปล). สำนักพิมพ์ภาษาและวัฒนธรรม.
- 市川孝 (1978). 『国語教育のための文章論概説』 教育出版.
- 奥秋義信 (1993). 『日本語の文章術—文章の書き方百科 小論文からビジネス文まで』 創拓社.
- 迫田久美子・小西円・佐々木藍子・須賀和香子・細井陽子, (2016). 「多言語母語の日本語学習者横断コーパス」『国語研プロジェクトレビュー』 6-3, 93-110.
- ダンタイ クインチャー (2020). 「中級日本語学習者の視点は母語によって異なるか：I-JASのストーリーテリングのデータの分析から」『国立国語研究所論集』 18, 93-119.
- 中浜優子・栗原由華 (2006). 「日本語の物語構築：視点を判断する構文の手がかりの再考」『言語文化論集』 27(2), 97-107.
- 森田良行 (1995). 『日本語の視点～ことばを創る日本人の発想～』 作拓社.
- ラルアイソング タナバット (2014). 「タイ人日本語学習者と日本語母語話者の視座の置き方に関する分析—10コマ漫画の描写に見られる視点表現を中心に—」『筑波大学地域研究』 35, 147-162.
- 渡辺文生 (2012). 「日本語の語りの文章における視点の表現とその指導について」『山形大学大学院社会文化システム研究科紀要』 9, 51-58.

แหล่งที่มาข้อมูล

多言語母語の日本語学習者横断コーパス (I-JAS) (国立国語研究所) <http://lsaj.ninjal.ac.jp> สืบค้นข้อมูล 15 กรกฎาคม 2565

หน่วยงานผู้แต่ง: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Affiliation: Faculty of Humanities, Kasetsart University

Corresponding email: patcharaphan.su@ku.th

Received: 2022/07/27

Revised: 2022/10/27

Accepted: 2022/11/01